herpy

PILEGIFTFRØER

Anthony's Poison Arrow Frog

Epipedobates anthonyi

Epipedobates anthonyi er en lille, rød og stribet pilegiftfrø på 19-27 mm fra det sydvestlige Ecuador og nordvestlige Peru. Det er den frø, der i årtier er solgt som "tricolor", og den er nok den mest holdte og opdrættede pilegiftfrø overhovedet: robust, dristig, kaldelysten og en flittig yngler.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Dendrobates anthonyi; Phyllobates anthonyi* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**19-27 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-14 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Tørskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**80-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Kønsmoden	**5-10 mdr.**
Æg pr. lægning	**10-40**
Klækning	**9-14 dage** ved 22-24 °C
Larvetid	**43-89 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Vogter æggene og bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

Står på CITES liste II (hele slægten Epipedobates), så handel over landegrænser kræver CITES-papirer, og sælgeren bør kunne dokumentere, at dyrene er lovligt opdrættet. EU-bilaget er ikke aflæst og er derfor udeladt.

Om arten

Epipedobates anthonyi er en lille, kompakt pilegiftfrø med korte, kraftige bagben. Voksne dyr måler 19-27 mm fra snude til kloak, og nyforvandlede unger er 8-11 mm. Ryggen er mørkerød, murstensrød eller brun, og over den løber flere skrå, gullighvide til turkise striber og en lang stribe midt ned ad ryggen. Farver og tegning varierer meget fra lokalitet til lokalitet, og i hobbyen holdes formerne adskilt under lokalitetsnavne som "Santa Isabel". Hunnerne er ofte lidt større og tydeligt bredere end hannerne, især før æglægning.

Arten blev beskrevet af Gladwyn Kingsley Noble i 1921 som *Phyllobates anthonyi* og har også stået i slægten *Dendrobates*. Artsnavnet hædrer den amerikanske pattedyrforsker Harold Elmer Anthony, kurator ved American Museum of Natural History.

E. anthonyi og *Epipedobates tricolor* blev i mange år forvekslet eller regnet for én art, indtil en genetisk undersøgelse i 2004 viste, at de er to arter, adskilt af et mindst 200 km bredt bælte. De dyr, der siden 1980'erne er opdrættet i stort tal under navnet "tricolor", er næsten alle *E. anthonyi*, og næsten al terrarielitteratur om "*E. tricolor*" fra før 2004 handler i virkeligheden om denne art. Ægte *E. tricolor* kom først til Europa langt senere og i små antal fra et ecuadoriansk bevaringscenter. Køber du "tricolor", så spørg efter lokalitet og afstamning: "Santa Isabel" er en form af *E. anthonyi*, mens "Cielito" er en form af ægte *E. tricolor*.

Det var fra frøer af denne art, som dengang blev kaldt *E. tricolor*, at John Daly i 1970'erne isolerede epibatidin, et alkaloid, der virker langt stærkere smertestillende end morfin, men er alt for giftigt til at blive brugt som medicin. Frøen danner ikke giften selv: den optager den fra føden i naturen, og frøer fra forskellige levesteder har vist sig at have forskellige mængder. Opdrættede dyr mangler den helt eller har meget lidt. Vildfangne dyr mister kun giften gradvist og skal behandles med forsigtighed. Hudgiften regnes som mild: huden kan irritere slimhinder, så vask hænder, og håndtér ikke dyrene.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Epipedobates anthonyi lever i det sydvestlige Ecuador og det nordvestlige Peru, fra ca. 150 til knap 1.800 m over havet. Langt de fleste fund kommer fra de ecuadorianske provinser El Oro, Azuay og Loja, og de peruvianske fra Tumbes og Piura. Udbredelsen ligger syd for et mindst 200 km bredt bælte, der adskiller arten fra *Epipedobates tricolor* i det centrale Ecuador.

Udbredelsesområdet skønnes at være under 20.000 km². IUCN vurderer arten som næsten truet (NT), fordi området er begrænset, og levestederne forurenes af landbrugskemikalier. De få registrerede fund i Tyskland og Danmark er dyr i fangenskab.

> **Oprindelig udbredelse:** Ecuador og Peru.

LEVESTED

Epipedobates anthonyi lever i løvlaget på bunden af tropisk tørskov, især nær vandløb. Den findes også i forstyrrede områder, fx ved veje og i banan- og kakaoplantager, så den tåler en vis menneskelig påvirkning. Arten er dagaktiv og jordlevende, og hannerne er territoriale.

Området har en tydelig regntid og tørtid, og ynglen følger regntiden. Hannen bærer haletudserne til små vandsamlinger, fra vandløb til vandpytter og vandfyldte fodspor efter kvæg med under 300 ml vand. Præcise målinger af temperatur og luftfugtighed i naturen er ikke dokumenteret; tallene under pasning bygger på erfaringer fra terrarier.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Et terrarie på mindst 40 × 40 × 40 cm passer til en han og to hunner af *Epipedobates anthonyi*. Større er bedre: 60 × 60 × 40 cm, 80 × 50 × 60 cm eller 100 × 50 × 60 cm passer til grupper på 5-10 dyr. Arten lever mest på bunden, men klatrer også, og kaldende hanner sidder gerne fremme på lave blade og sten. En beplantet bag- og sidevæg med små hylder giver ekstra plads.

Byg bunden op med nogle centimeter lecakugler som drænlag, en vandgennemtrængelig dug og ovenpå et substrat af jord, mos, kokosfibre og løv. Plant tæt, og brug gerne bromelier: frøerne lægger æg i bladhjørnerne og bruger dem som skjul og udkigspost. Rødder, sten og kork giver struktur, et par flade sten skal kunne tørre hurtigt, og flere æglæggepladser og foderpladser fordeles i terrariet.

Et glasterrarie med ventilation forneden foran og foroven bag eller i siden holder ruderne fri for dug, og åbningerne dækkes med net, som bananfluer ikke kan slippe igennem.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Hold 22-26 °C om dagen med både køligere og varmere zoner, og lad temperaturen falde til stuetemperatur om natten, omkring 18-21 °C. Arten tåler 18-27 °C, helst omkring 21-24 °C, og over 29 °C er farligt. Varmen kommer normalt fra stuen og belysningen, evt. suppleret med en lille spot på fx 35 W; varmemåtter og varmekabler bruges sjældent.

Undgå direkte sol, og mål med et digitalt termometer nede i terrariet. Giv gerne en køligere og lidt tørrere periode på omkring tre måneder om vinteren med lidt mindre foder. Det giver hunnerne en pause fra æglægningen og ser ud til at give et længere liv. Det er ikke egentlig vinterhvile.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 80-100 %. Arten tåler ned til 50 % i korte perioder, hvis den har adgang til vand, men lav luftfugtighed uden vand kan hurtigt blive dødelig. Et regnanlæg er det letteste: fx tre sprøjtninger om dagen på 20-60 sekunder. Blade og inventar skal være tørre igen omkring en time efter, og bunden må ikke blive sumpet. Om vinteren sprøjtes der sjældnere eller kortere.

Et tågeanlæg giver korte perioder med omkring 100 % og øger tydeligt frøernes aktivitet og kald. Brug osmose- eller regnvand, så der ikke kommer kalkpletter på ruder og blade.

VAND OG VANDKVALITET

Lav et eller flere små vandhuller med omkring 2 cm vand, fx underskåle, drikkeskåle eller halve paranøddeskaller, som frøerne let kommer op af. Hannen bruger dem til at afsætte haletudser, hvis æggene får lov at udvikle sig i terrariet.

Brug regnvand, osmosevand eller afkloreret postevand. Padder optager vand og stoffer gennem huden, så sæbe, rengøringsmidler og håndcreme må ikke komme i nærheden. Skift vandet ofte, og skrub skålene med varmt vand uden sæbe.

LYS OG UVB

Lyset er til planterne. Lysstofrør eller LED-bjælker i omkring 12 timer om dagen er nok, og dagslængden kan gerne variere lidt over året. Frøerne kan holdes uden UV-lys uden nogen synlig forskel i trivsel, men et svagt UV-indhold kan gives for en sikkerheds skyld. UVB er derfor valgfrit; vælger du det, så hold dig til Ferguson-zone 1, og giv skygge.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Epipedobates anthonyi er lille, men grådig og tager forholdsvis store byttedyr. Unger æder springhaler og *Drosophila melanogaster*, og voksne dyr tager desuden den større *Drosophila hydei*, nyklækkede fårekyllinger, ovnfisk, bladlus, bønnebiller og hvide bænkebidere. Kun levende, bevægelige dyr bliver ædt.

Fodr voksne dyr 2-3 gange om ugen i "tørtiden" og oftere i "regntiden", og kun så meget, som frøerne spiser på få minutter. Så bliver de ikke fede, og de når at æde foderet, før vitaminpulveret er gnedet af. Pudr altid foderdyrene med et vitamin- og mineralpulver til padder, og giv dem godt foder selv. Faste foderpladser gør det let at se, at alle dyr får noget, og egne kulturer af bananfluer og springhaler sikrer et jævnt udbud.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Epipedobates anthonyi er dagaktiv, dristig og ofte fremme, og hannerne kalder med en trille, mest om morgenen og efter sprøjtning. Arten kan holdes i par, i grupper med en han og flere hunner eller i blandede grupper, hvis terrariet er stort nok. Dyrene er dog territoriale og danner rangordener blandt både hanner og hunner. Det giver brydekampe, især i begyndelsen; mangler der plads, kan kampene fortsætte, til et dyr bliver trængt helt ud. Giv flere foderpladser og mange synsbarrierer. Ved kønsmodenhed kan hunner æde hinandens æg.

Arten er dominerende over for andre arter og æder hurtigt deres foder, så hold den helst i artsterrarie, og bland aldrig forskellige lokalitetsformer.

Håndtér ikke dyrene; huden er tynd og tåler ikke salt, sæbe og creme fra hænderne. Skal en frø flyttes, så lok den ind i en ren plastikbøtte, og vask hænder før og efter.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene er lette at skelne hos voksne dyr: hunnerne er tydeligt bredere, især før æglægning, og hannerne kalder. Dyrene bliver kønsmodne ved 5-8 måneder, og de første yngleforsøg ses typisk 6-10 måneder efter metamorfosen. De første lægninger er ofte små og ufrugtbare. Hunnerne er mest produktive de første fem år og yngler typisk, til de er 7-9 år. Den letteste vej til et par er at købe en gruppe unger og lade dem vokse op sammen.

PARRING

Arten kan yngle hele året, men en køligere og tørrere periode om vinteren giver en pause og en tydelig top i "regntiden", hvor hunnerne kan lægge æg hver 1.-2. uge. Også i grupper danner dyrene faste par.

Hannen kalder, især om morgenen. Kommer en parringsvillig hun hen til ham, skifter han til et kort, kvækkende kald og løber hen til en æglæggeplads med hunnen efter sig. Det kan tage timer og flere besøgte pladser, før parret bestemmer sig. Derefter griber hannen om hunnens hoved i en såkaldt hovedamplexus, afsætter sin sæd, og hunnen lægger æggene.

ÆG OG HALETUDSER

I naturen lægges 15-40 æg i løvlaget; i terrariet er en lægning typisk på 10-30 æg, færre hos unge hunner. Æggene lægges i bladhjørner på bromelier, på store blade eller i kunstige huler som halve kokosskaller på en underskål med et glat, vissent egeblad eller i filmdåser. Hannen vander æggene med vand, han har opsamlet i blæren, vogter dem og jager andre frøer væk. Når de klækker, kravler haletudserne op på hans ryg, og han bærer dem til små vandsamlinger.

Vil man opdrætte målrettet, tager man lægningen ud efter nogle dage, når fosteret kan ses tydeligt, og holder den i en lukket boks uden ventilation ved 22-24 °C med lidt osmose- eller regnvand, så æggene er fugtige uden at stå under vand. Haletudserne æder ikke hinanden og kan opdrættes sammen, men enkeltvis opdræt giver ofte de bedste resultater. Brug osmose- eller regnvand med pH 6-7, de første dage kun 1-2 cm dybt, senere op til 10 cm, ved 22-24 °C, gerne med et par ege- eller katappablade. Fodr dagligt med fiskefoder i flager, rejefoder, spirulina, dafnier og hakkede røde myggelarver, og skift vandet efter behov, fx ugentligt i fællesbeholdere og en til to gange om ugen i små bøtter.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter 9-14 dage, ved 22-24 °C efter omkring to uger. Fra klækning til metamorfose går der 43-89 dage afhængigt af temperatur og foder, under gode forhold normalt omkring 60 dage; andre angivelser er 60-80 dage.

Når alle fire ben er udviklet, er metamorfosen nær, selv om halen stadig er lang, og den lyse tegning begynder at kunne ses. Overgangen fra vand til land skal være blid: brug en skråtstillet boks eller et lille akvaterrarie, eller læg sten, kork eller vandplanter, der stikker op af vandet, så de små frøer let kan kravle op.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger måler 8-11 mm. Opdræt dem i et lille terrarie med samme klima og indretning som de voksnes og et lag bøge- eller egeblade at gemme sig i; ungerne er langt mere sky end forældrene. De første cirka tre dage lever de af halen.

Fodr en til to gange dagligt de første uger med springhaler, små bananfluer og nyklækkede fårekyllinger, altid pudret med vitamin- og mineralpulver. Efter omkring to måneder kan fodringen gradvist sættes ned. Det tager omkring otte måneder, før ungerne har fået deres endelige størrelse og farve. De kan sagtens opdrættes i større grupper.

Sundhed og typiske fejl

Epipedobates anthonyi er robust, men har brug for rene og stabile forhold. Typiske problemer er:

- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*), som har udryddet hele bestande i terrarier. Hold nye dyr i karantæne og få dem testet, og desinficer inventar.
- Tændstikben: unger, der udvikler for svage eller slet ingen forben under metamorfosen. Årsagen er ikke klarlagt, men foderet, vandkvaliteten og for mange haletudser i samme vand mistænkes. Gamle forældredyr giver oftere misdannelser.
- Langvarig varme over 27 °C, som giver sløvhed og appetitløshed. Over 29 °C er farligt.
- Udtørring ved lav luftfugtighed uden adgang til vand.
- Parasitter som rundorme og flagellater, der giver vægttab trods god appetit og kræver en afføringsprøve hos dyrlægen.
- Mangelsygdomme og fedme ved for lidt vitaminpulver eller for meget foder.

Kontakt en dyrlæge med forstand på padder, hvis et dyr er sløvt og afmagret, får sår på huden, eller hvis flere dyr bliver syge samtidig.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.